

P9_TA(2024)0121

Wdrożenie umowy o partnerstwie gospodarczym (UPG) między UE a Południowoafrykańską Wspólnotą Rozwoju (SADC)

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie wdrożenia umowy o partnerstwie gospodarczym (UPG) między UE a Południowoafrykańską Wspólnotą Rozwoju (SADC) (2023/2065(INI))

(C/2024/6747)

Parlament Europejski,

- uwzględniając umowę o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a państwami SADC UPG, z drugiej strony ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 14 września 2016 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej umowy o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a państwami SADC UPG, z drugiej strony ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 października 2022 r. w sprawie wyników przeprowadzonego przez Komisję przeglądu 15-punktowego planu działania w sprawie handlu i zrównoważonego rozwoju ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyszłości stosunków handlowych między UE a Afryką ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie nowej strategii UE–Afryka – partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu ⁽⁵⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 18 lutego 2021 r. pt. „Przegląd polityki handlowej – otwarta, zrównoważona i asertywna polityka handlowa” (COM(2021)0066),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 marca 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COM(2020)0152),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 11 października 2022 r. pt. „Sprawozdania dotyczące poszczególnych krajów na temat wdrażania umów o wolnym handlu UE” (SWD(2022)0730),
- uwzględniając stanowisko Komisji w sprawie oceny wpływu na zrównoważony rozwój wspierającej negocjacje handlowe z Angolą dotyczące przystąpienia do UPG między UE a SADC,
- uwzględniając umowę o ułatwieniach w zrównoważonych inwestycjach między Unią Europejską a Republiką Angoli (SIFA UE-Angola),
- uwzględniając Ramową konwencję ONZ w sprawie zmian klimatu, w tym porozumienie paryskie z 2015 r.,
- uwzględniając Agendę Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- uwzględniając publikację Konferencji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD) z dnia 19 października 2021 r. pt. „Transforming Southern Africa: Harnessing Regional Value Chains and Industrial Policy for Development” [Transformacja Afryki Południowej: wykorzystanie regionalnych łańcuchów wartości i polityki przemysłowej na rzecz rozwoju],
- uwzględniając umowę o afrykańskiej kontynentalnej strefie wolnego handlu,
- uwzględniając wspólne oświadczenie z 26. posiedzenia międzyparlamentarnego UE-Republika Południowej Afryki, które odbyło się w dniach 31 października i 1 listopada 2018 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. L 250 z 16.9.2016, s. 3.

⁽²⁾ Dz.U. C 204 z 13.6.2018, s. 222.

⁽³⁾ Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 99.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 32 z 27.1.2023, s. 74.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 80.

- uwzględniając wizję SADC na 2050 r.,
- uwzględniając strategię przemysłową SADC oraz plan działania na lata 2015–2063,
- uwzględniając opinię z inicjatywy własnej Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego pt. „Rozdziały nowej generacji dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju – przegląd 15-punktowego planu działania” ⁽⁶⁾,
- uwzględniając ocenę ex post umowy o partnerstwie gospodarczym między UE a SADC – sprawozdanie wstępne z dnia 21 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając posiedzenia Komitetu UE-SADC UPG ds. Handlu i Rozwoju, w szczególności jego szóste i dziewiąte posiedzenie,
- uwzględniając sprawozdanie na temat kryzysów żywnościowych na świecie z 2021 r.,
- uwzględniając badanie Dyrekcji Generalnej Parlamentu Europejskiego ds. Analiz Parlamentarnych z dnia 22 listopada 2023 r. pt. „EU-Southern African Development Community Economic Partnership Agreement: A geo-economic perspective” [Umowa o partnerstwie gospodarczym między UE a Południowoafrykańską Wspólnotą Rozwoju: perspektywa geoeconomiczna] ⁽⁷⁾,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu oraz art. 1 ust. 1 lit. e) decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy, a także załącznik 3 do tej decyzji,
- uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rozwoju,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego (A9-0024/2024),
- A. mając na uwadze, że zmiany geopolityczne, w tym pandemia koronawirusa, wojna napastnicza Rosji przeciwko Ukrainie i ich skutki gospodarcze, doprowadziły do zmiany pozycji Afryki i do tego, że kraje globalnego Południa odgrywają bardziej niezależną rolę na arenie światowej, wspierając własne interesy i wnosząc własny wkład;
- B. mając na uwadze, że stowarzyszenie ważnych krajów globalnego Południa w ramach sojuszu BRICS (Brazylia, Rosja, Indie, Chiny i Republika Południowej Afryki), który od 2024 r. ma zostać rozszerzony o kolejne sześć państw w następstwie decyzji podjętej na szczycie BRICS w sierpniu 2023 r., podkreśla znaczenie utrzymania współpracy z krajami globalnego Południa na równych i sprawiedliwych warunkach;
- C. mając na uwadze, że Republika Południowej Afryki odgrywa znaczącą rolę jako łącznik między Unią Europejską a kontynentem afrykańskim oraz jako partner w stawianiu czoła globalnym wyzwaniom;
- D. mając na uwadze, że porozumienie zastępujące umowę z Kotonu stanie się nowymi nadrzędnymi ramami dla wszystkich UPG, w tym umowy z SADC, a także kluczowym punktem odniesienia dla przyszłych zmian w tych umowach;
- E. mając na uwadze, że pełny udział wszystkich zainteresowanych stron, a mianowicie społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli biznesu i związków zawodowych, we wdrażaniu i monitorowaniu UE-SADC UPG ma zasadnicze znaczenie dla terminowego określenia wyzwań, możliwości i priorytetów oraz dla monitorowania odpowiednich uzgodnionych działań;
- F. mając na uwadze, że Angola jest w trakcie przystępowania do UE-SADC UPG; mając na uwadze, że UE i Angola zakończyły negocjacje w sprawie SIFA UE-Angola;
- G. mając na uwadze, że specjalne i zróżnicowane traktowanie jest podstawową zasadą działania Światowej Organizacji Handlu (WTO), a zasada spójności polityki na rzecz rozwoju powinna kierować stosunkami handlowymi UE z krajami rozwijającymi się;
- H. mając na uwadze, że różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn kosztują Afrykę Subsaharyjską 6 % rocznego PKB regionu, co niweczy wysiłki kontynentu na rzecz rozwoju społecznego i wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu; mając na uwadze, że jednoprocenowy wzrost różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn zmniejsza wskaźnik rozwoju społecznego danego kraju o 0,75 %;
- I. mając na uwadze, że państwa SADC objęte umową o partnerstwie gospodarczym stoją w obliczu wyzwań takich jak głębokie nierówności i silne uzależnienie od eksportu nieprzetworzonych surowców i produktów rolnych;
- J. mając na uwadze, że nierówności te okazały się przeszkodą dla szeroko zakrojonych wysiłków na rzecz uprzemysłowienia, a czasami prowadzą do korupcji, i wymagają opracowania zróżnicowanych polityk w celu wyeliminowania nierówności gospodarczych w państwach regionu SADC i między nimi;

⁽⁶⁾ Dz.U. C 105 z 4.3.2022, s. 40.

⁽⁷⁾ Badanie – „EU-Southern African Development Community Economic Partnership Agreement: A geo-economic perspective” [Umowa o partnerstwie gospodarczym między UE a Południowoafrykańską Wspólnotą Rozwoju: perspektywa geoeconomiczna], Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Analiz Parlamentarnych, 22 listopada 2023 r.

- K. mając na uwadze, że podstawą wizji SADC na 2050 r. są trzy filary: rozwój przemysłowy i integracja rynku, rozwój infrastruktury wspierającej integrację regionalną oraz rozwój społeczny i rozwój kapitału ludzkiego;
- L. mając na uwadze, że w strategii przemysłowej SADC oraz planie działania na lata 2015–2063 określono trzy preferowane ścieżki rozwoju dla uprzemysłowienia opartego na zasobach w regionie – przetwarzanie towarów rolnych, przetwarzanie minerałów oraz przemysłowe i oparte na usługach łańcuchy wartości;
- M. mając na uwadze, że krajom rozwijającym się może brakować rocznych środków finansowych w wysokości 2,5 bln USD na osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.; mając na uwadze, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) są instrumentem finansowania Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i związanych z nią celów zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że taki kapitał może wspierać tworzenie miejsc pracy oraz poprawę sytuacji społecznej i środowiskowej, zgodnie z założeniami celów zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że celowi przyciągnięcia inwestycji powinno towarzyszyć uznanie w kontekście międzynarodowych umów inwestycyjnych, że strony tych umów powinny dążyć do poprawy ochrony środowiska lub pracy, a nie do ich osłabienia lub ograniczenia;
- N. mając na uwadze, że celem strategii uprzemysłowienia SADC i planu działania na lata 2015-2063 jest rozwój regionalnych i globalnych łańcuchów wartości i uczestnictwo w nich;
- O. mając na uwadze, że infrastruktura transportowa i cyfrowa jest potrzebna, aby rozwijać regionalne łańcuchy wartości i w coraz większym stopniu włączać państwa SADC w globalne łańcuchy wartości;
- P. mając na uwadze, że do kluczowych elementów skutecznego uczestnictwa w łańcuchu wartości zalicza się finansowanie, umiejętności, technologię, infrastrukturę i logistykę;
- Q. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 znacznie zwiększyła luki inwestycyjne w państwach SADC UPG i ograniczyła ich przestrzeń fiskalną;
- R. mając na uwadze, że konsekwencje środków podjętych w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się COVID-19 znacząco wpłynęły na źródła utrzymania ludności, zwłaszcza w państwach Eswatini i Lesotho, których mieszkańcy pracują w RPA i muszą przekraczać przejścia graniczne;
- S. mając na uwadze, że zmienność cen towarów podczas pandemii COVID-19 spowodowała szkody gospodarcze w państwach SADC UPG zależnych od dochodów podatkowych z przemysłu wydobywczego;
- T. mając na uwadze, że niski poziom lokalnej produkcji produktów zdrowotnych sprawia, że region ten jest uzależniony od międzynarodowej produkcji w celu zakupu niezbędnych produktów zdrowotnych, w tym niezbędnych szczepionek przeciwko COVID-19;

Proces monitorowania i przeglądu UPG

1. z zadowoleniem przyjmuje pierwszy proces przeglądu rozpoczęty w listopadzie 2021 r. po tymczasowym stosowaniu UPG od 2016 r. i oczekuje, że będzie on w stanie wykazać związek między UPG a zrównoważonym rozwojem; wzywa Komisję do współpracy z partnerami SADC w celu wspierania sprawiedliwego, sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego handlu, tak aby UPG, po jej skutecznym wdrożeniu, mogła zapewnić zrównoważony rozwój w regionie i przyczynić się do niego; wzywa Komisję, by w ocenie ex post UE-SADC UPG dokładnie przeanalizowała wpływ UPG na cele zrównoważonego rozwoju, gospodarkę nieformalną i lokalną, integrację regionalną i panafrykańską, dywersyfikację gospodarczą, walkę ze zmianą klimatu, w tym wkład przemysłu krajowego w te wysiłki, a także skuteczne wsparcie Global Gateway i unijnego programu pomocy na rzecz wymiany handlowej w kontekście EU-SADC UPG; przypomina, że aktualna umowa koncentruje się przede wszystkim na handlu towarami i nie dotyczy handlu usługami, inwestycji ani innych kwestii, takich jak prawa własności intelektualnej, konkurencja i zamówienia publiczne; zachęca strony do rozważenia tych kwestii w przyszłych przeglądach, ponieważ istnieje postanowienie dotyczące negocjacji w tych sprawach w przeszłości;

2. przypomina swoje stanowisko w sprawie znaczenia zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego we wdrażanie i monitorowanie UPG; wyraża ubolewanie z powodu ograniczonego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego podczas wdrażania UPG; podkreśla w tym względzie konieczność aktywnego promowania uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego; zauważa, że aktywny udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych stron, w tym grup kobiet i organizacji studenckich, w procesie monitorowania i oceny może dostarczyć cennych spostrzeżeń i informacji zwrotnych na temat wpływu umowy na kobiety i młodzież;

3. przyznaje, że przygotowanie wspólnego sprawozdania monitorującego w sprawie UPG postępuje wolniej, niż przewidywano; uznaje ograniczone zdolności państw SADC UPG w tym zakresie; przypomina, że zgodnie z nowym podejściem dotyczącym handlu i zrównoważonego rozwoju wszystkie odpowiednie zainteresowane strony, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, przedstawiciele biznesu i związki zawodowe, powinny być zaangażowane w to monitorowanie i zachęcane do przedstawiania propozycji mających na celu maksymalizację skuteczności UPG oraz że trzeba zmodernizować UPG w celu ustanowienia wewnętrznej grupy doradczej, co stało się powszechną praktyką w innych UPG; opowiada się za bardziej ustrukturyzowanym uczestnictwem zainteresowanych stron w odniesieniu do konkretnego wdrażania wszystkich aspektów zrównoważonego rozwoju w UPG między UE a SADC; wzywa państwa SADC UPG do wypełnienia zobowiązań uzgodnionych w ramach UPG w celu zaangażowania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego;
4. uznaje, że państwa SADC objęte UPG potrzebują elastycznych rozwiązań przejściowych, aby spełnić wymogi dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju określone w UPG i wywiązać się z innych zobowiązań międzynarodowych;
5. oczekuje, że w zależności od wyniku przeglądu UPG zostanie dostosowana lub ewentualnie rozszerzona w umowach uzupełniających w celu skonsolidowania i pogłębienia partnerstwa między UE a państwami Afryki Południowej w odpowiedzi na zmiany geopolityczne i wyzwania związane ze zmianą klimatu;
6. z zadowoleniem przyjmuje ambitne plany dekarbonizacji Angoli – kraju, który jest w dużym stopniu uzależniony od przemysłu wydobywczego;
7. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w ramach SIFA UE-Angola przewiduje się środki budowania zdolności fiskalnej;

Bilans handlowy

8. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że stosunki handlowe między UE a państwami SADC UPG znacznie się rozwinęły, na poziomie zarówno regionalnym, jak i dwustronnym, i że państwa SADC UPG są w stanie osiągnąć nadwyżkę handlową; uważa, że świadczy to o pozytywnym wkładzie UPG w rozwój gospodarczy, przy czym spodziewany pozytywny wpływ na zatrudnienie, regionalną współpracę gospodarczą oraz dywersyfikację i modernizację gospodarki nie jest jeszcze w pełni odczuwalny i należy w pierwszej kolejności dążyć do jego zapewnienia; zauważa, że państwa SADC UPG eksportują do UE głównie kamienie szlachetne, wyroby z drewna, środki transportu ⁽⁸⁾, produkty mineralne i produkty rolne, takie jak owoce i warzywa; zauważa jednak, że eksport RPA do UE jest bardziej zróżnicowany i obejmuje towary o wyższej wartości dodanej;
9. podkreśla, że z wyjątkiem RPA państwa SADC UPG handlują głównie w regionie; zauważa, że handel z Republiką Południowej Afryki nadal stanowi 80 % wymiany handlowej UE z państwami SADC UPG oraz że handel towarami prowadzony przez Republikę Południowej Afryki z innymi krajami afrykańskimi stanowi jedynie 17 % jej całkowitego handlu zagranicznego; odnotowuje, że handel wewnętrzny SADC stanowi 23 % całkowitego handlu państw SADC; uznaje, że modele handlu wewnątrz SADC różnią się od handlu dwustronnego między UE a SADC; wskazuje, że ogólnie rzecz biorąc, nie nastąpiła poprawa w zakresie dywersyfikacji, a udział przemysłu wytwórczego w PKB pozostaje niewielki; podkreśla, że zdywersyfikowane gospodarki sprawiłyby, że państwa SADC UPG byłyby bardziej odporne na wstrząsy zewnętrzne; podkreśla znaczenie wzmocnienia regionalnych łańcuchów wartości;
10. podkreśla, że UPG powinna wspierać nową dynamikę handlu między stronami poprzez stopniową asymetryczną liberalizację handlu między nimi; podkreśla również, że może ona wzmocnić, poszerzyć i pogłębić współpracę we wszystkich dziedzinach związanych z handlem, a tym samym również wzmocnić partnerstwo między państwami SADC a UE; podkreśla znaczenie zasady asymetrycznej liberalizacji handlu jako narzędzia wspierania wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju państw SADC UPG;
11. podkreśla, że chociaż UPG mogą przynieść znaczne korzyści państwom Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP), wiążą się również z pewnymi wyzwaniami i minusami; nalega zatem, aby decydenci polityczni uważnie rozważyli te czynniki i działali na rzecz wdrożenia UPG w sposób zapewniający maksymalne korzyści wszystkim zaangażowanym stronom;

⁽⁸⁾ Cipollina, M., „The Trade Growth under the EU–SADC Economic Partnership Agreement: An Empirical Assessment” [Rozwój handlu w ramach umowy o partnerstwie gospodarczym UE-SADC: ocena empiryczna] *Economies* tom 10, nr 12, 2022.

12. przypomina, że wszystkie strony powinny zawsze działać w oparciu o zasadę solidarności i zasadę wzajemnego interesu, aby wzmacniać owocną współpracę, wypełniać swoje zobowiązania oraz ułatwiać państwom SADC UPG dalsze wdrażanie tej umowy;

Barriere techniczne w handlu

13. przypomina, że umowa o partnerstwie gospodarczym z SADC ma na celu promowanie integracji regionalnej i że umowa ta powinna być elementem składowym afrykańskiej kontynentalnej strefy wolnego handlu uruchomionej w 2021 r.; zauważa, że integrację regionalną utrudniają długi czas oczekiwania na przejściach granicznych, wysokie koszty graniczne i niewystarczające połączenia transgraniczne; wzywa Komisję i państwa SADC UPG, by zacieśniły współpracę w zakresie infrastruktury, handlu cyfrowego i certyfikacji cyfrowej, w tym w ramach inicjatywy Global Gateway; podkreśla znaczenie priorytetowego traktowania regionalnych projektów transportowych i infrastrukturalnych w celu pogłębienia integracji regionalnej i zwiększenia wewnętrznych przepływów handlowych; przypomina o potrzebie promowania skutecznego rozwoju infrastruktury transgranicznej, harmonizacji przepisów i wzmocnienia współpracy między państwami SADC UPG w celu stworzenia wzajemnie połączonego regionu SADC; wzywa państwa SADC UPG do harmonizacji przepisów i procedur związanych z cłami i transportem w celu uproszczenia procesów transgranicznych, zmniejszenia opóźnień i promowania sprzyjającego środowiska dla handlu i inwestycji;

14. podkreśla, że konieczne jest sformalizowanie stosunków pracy o charakterze transgranicznym w celu promowania godnej pracy, ochrony praw pracowniczych i zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie; uznaje szczególne trudności, z jakimi borykają się kobiety, zwłaszcza w kontekście pracy o charakterze transgranicznym, w tym zwraca uwagę na przemoc ze względu na płeć i korupcję;

15. wzywa Komisję i państwa SADC UPG do zwiększenia ich zaangażowania w tworzenie sprzyjającego środowiska, w którym wspiera się legalną i przejrzystą mobilność pracowników, a jednocześnie chroni się ich prawa i godność;

Reguły pochodzenia

16. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji dotyczącą uruchomienia kumulacji regionalnej z państwami Południowoafrykańskiej Unii Celnej (SACU); przypomina, że wprowadzenie elastycznych reguł pochodzenia jest niezbędne, by osiągnąć cele integracji regionalnej; podkreśla, że reguły pochodzenia muszą wspierać cele Afrykańskiej Kontynentalnej Strefy Wolnego Handlu (AfCFTA); przypomina, że UPG powinna wspierać dalszy rozwój AfCFTA;

Spory handlowe i problemy z dostępem do rynku

17. zauważa, że w związku ze środkami sanitarnymi i fitosanitarnymi (SPS), w szczególności w odniesieniu do drobiu i owoców cytrusowych, wystąpiły przeszkody w handlu; wzywa Komisję i państwa SADC UPG do wykorzystania forów i mechanizmów współpracy uzgodnionych w ramach UPG, by uwzględnić zmiany w przepisach SPS na wczesnym etapie i w atmosferze współpracy, tak aby można było podjąć odpowiednie działania w odpowiednim czasie; przypomina, że Parlament Europejski powinien być w pełni informowany w ramach przeglądu, który ma dopilnować, by środki SPS stosowane przez Republikę Południowej Afryki były zgodne z wymogami Unii i postanowieniami UPG oraz aby nie szkodziły zdrowiu roślin hodowanych w Unii i SADC; uznaje, że Komisja udzieliła państwom UE-SADC UPG wsparcia technicznego i finansowego, aby mogły one spełnić wymogi związane ze środkami SPS, oraz wzywa do dokładnego monitorowania prac w celu zmniejszenia zagrożeń dla zdrowia; zaleca, aby w drodze dyskusji politycznych na wysokim szczeblu poszukiwać rozwiązań dla barier w handlu spowodowanych wymogami SPS;

Budowanie zdolności

18. zauważa, że zarządzanie oraz zdolność fiskalna i instytucjonalna pozostają największymi wyzwaniami dla skutecznego wdrażania UPG;

19. podkreśla znaczenie współpracy na rzecz rozwoju oraz pomocy technicznej i finansowej jako podstawowych czynników umożliwiających osiągnięcie celów UPG oraz korzystną współpracę między stronami;

20. przypomina, że wdrażanie UPG może stanowić wyzwanie dla mniejszych krajów AKP, które nie dysponują odpowiednimi zasobami i infrastrukturą; wzywa UE i jej państwa członkowskie do wspierania partnerskich krajów rozwijających się, aby mogły one w pełni wykorzystać możliwości oferowane przez UPG;

21. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia starań w zakresie pomocy technicznej; wzywa Komisję, by znacznie rozszerzyła komunikację i współpracę z państwami SADC UPG oraz zapewniła im, oraz w stosownych przypadkach ich przedsiębiorstwom i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, terminowe wsparcie we wdrażaniu przyszłych projektów UE i wypełnianiu innych zobowiązań międzynarodowych, takich jak te wynikające z wielostronnych umów środowiskowych, konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka;

Rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy

22. stwierdza, że UPG nie zdołała w znaczącym stopniu pogłębić regionalnych łańcuchów wartości oraz łańcuchów wartości w państwach SADC UPG i między nimi, ale powinna wzmocnić dywersyfikację wywozu i regionalnych łańcuchów wartości dodanej, a także stworzyć bardziej odporne łańcuchy dostaw, które mogą dostosować się do przyszłych zakłóceń rozwoju społeczno-gospodarczego SADC; podkreśla znaczenie budowania regionalnych łańcuchów wartości dla odporności ekonomicznej regionu; oczekuje, że UPG lepiej przyczyni się do zwalczania trwałych problemów związanych z suwerennością żywnościową i do ograniczania ubóstwa w państwach SADC UPG; przypomina, że celem umów o partnerstwie gospodarczym jest osiągnięcie pozytywnych skutków dla rozwoju gospodarczego i integracji regionalnej; podkreśla, że UPG nadal ma duży potencjał w zakresie wspierania zrównoważonego rozwoju i że należy dążyć do tego w pierwszej kolejności;

23. podkreśla zamiar pozostawienia państwom SADC UPG wystarczającej przestrzeni politycznej do tworzenia lokalnej wartości dodanej; uważa, że UE powinna aktywnie wspierać państwa SADC UPG w ich wysiłkach na rzecz przejścia do wyższej części łańcucha wartości; podkreśla, że skuteczne zarządzanie specjalizacją regionalną ma zasadnicze znaczenie dla maksymalizacji potencjału regionalnych łańcuchów wartości i wymaga struktur i polityk zarządzania opartych na współpracy; wzywa UE i państwa SADC UPG do działania na rzecz rozwinięcia wysokiej jakości infrastruktury cyfrowej, w tym sieci szerokopasmowych i platform cyfrowych, w celu zwiększenia łączności, promowania handlu elektronicznego i ułatwienia wymiany informacji i usług transgranicznych;

24. podkreśla kluczowe znaczenie łańcucha wartości w zakresie usług dla pobudzenia wzrostu gospodarczego, wspierania innowacji i zacieśniania współpracy regionalnej w regionie SADC; podkreśla potencjał sektorów usług w regionie SADC, obejmujących usługi finansowe, turystykę i telekomunikację;

25. podkreśla, że UE powinna zaangażować się na rzecz wielostronnej współpracy i zabezpieczyć własne interesy handlowe, jednocześnie uwzględniając niektóre kluczowe interesy państw AKP, zwłaszcza w odniesieniu do integracji regionalnej;

26. przypomina o dwufilarowym rozwiązaniu służącym podejmowaniu wyzwań podatkowych wynikających z cyfryzacji i globalizacji gospodarki, uzgodnionym przez członków otwartych ram Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju/G-20 w sprawie erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków;

27. wzywa UE i jej państwa członkowskie do zapewnienia skutecznego stosowania uzgodnionej globalnej minimalnej stawki podatku od osób prawnych w wysokości 15 % dla przedsiębiorstw wielonarodowych; podkreśla, że według szacunków ta minimalna stawka podatkowa przyniesie rocznie około 150 mld USD dodatkowych światowych dochodów podatkowych;

28. apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby kraje rozwijające się mogły w pełni korzystać ze swoich praw na mocy postanowień WTO w sprawie specjalnego i zróżnicowanego traktowania, w szczególności w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego; wzywa Komisję do uaktualnienia komunikatu z 2009 r. o sprawiedliwym handlu^(*);

29. podkreśla, że istnieje pilna potrzeba podjęcia dalekosiężnych wspólnych wysiłków na rzecz dekarbonizacji i że trzeba udostępnić na to znaczne środki finansowe oraz dokonać szeroko zakrojonych transferów technologii; podkreśla znaczenie współpracy w promowaniu zrównoważonego rozwoju i walce ze zmianą klimatu, przy jednoczesnym wspieraniu wzrostu gospodarczego; podkreśla, że przy ustanawianiu partnerstw energetycznych z krajami regionu SADC trzeba koncentrować się nie tylko na wdrażaniu Zielonego Ładu w Europie, ale także na dążeniu do zapewnienia dostaw dla tego regionu;

30. ponownie stwierdza, że zielona transformacja może być źródłem wysokiej jakości zielonych miejsc pracy, które mogą znacząco przyczynić się do eliminacji ubóstwa i do zapewnienia włączenia społecznego zarówno w państwach członkowskich UE, jak i w państwach SADC UPG;

^(*) Komunikat Komisji z dnia 5 maja 2009 r. zatytułowany „Wkład w zrównoważony rozwój: rola sprawiedliwego handlu i związanych z handlem porządkowych systemów zapewniania zgodności ze zrównoważonym rozwojem” (COM(2009)0215).

31. podkreśla znaczenie inwestowania w edukację i rozwój umiejętności pod kątem działań na rzecz obniżenia emisyjności, przy jednoczesnym stawianiu czoła wyzwaniom związanym ze sprawiedliwą transformacją;

32. uważa, że projekty mające na celu poprawę infrastruktury lokalnej w państwach SADC UPG w połączeniu z partnerstwami miast są przydatne do wspierania partnerstw klimatycznych między UE a poszczególnymi państwami SADC UPG w sposób zdecentralizowany oraz do zacieśniania wymiany między gminami w południowej Afryce a UE; jest przekonany, że wymiana między gminami umożliwia afrykańskim i europejskim ekspertom opracowanie odpowiednich rozwiązań w zakresie rozwoju lokalnej infrastruktury; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że takie projekty partnerskie są wspierane w ramach programu „Władze Lokalne - Partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast 2020”; wzywa Komisję do dalszego wspierania państw SADC UPG w spełnianiu wymogów unijnej polityki ochrony środowiska oraz do utrzymania tego programu finansowania; wzywa Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i delegatury UE do ułatwiania dialogu, aby promować wzajemne zrozumienie wpływu inicjatyw UE w dziedzinie klimatu, takich jak wprowadzenie rozporządzenia w sprawie mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM) i rozporządzenia w sprawie wylesiania oraz przyszłych unijnych przepisów dotyczących należytej staranności;

33. podkreśla, że państwa SADC UPG szczególnie dotkliwie odczuwają skutki zmiany klimatu; przypomina, że na rolnictwo w Afryce Południowej negatywnie wpływają zarówno powodzie, jak i susze; wzywa Komisję i państwa SADC UPG do zacieśnienia współpracy w zakresie opracowania odpowiednich systemów wczesnego ostrzegania i koordynacji między właściwymi ministerstwami państw SADC UPG, by osiągnąć cele wkładów ustalonych na poziomie krajowym;

34. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki państw SADC UPG i Komisji na rzecz ustanowienia wzmocnionej współpracy w zakresie odpornych systemów żywnościowych i suwerenności żywnościowej w ramach procesu przeglądu; uważa, że ta współpraca jest okazją do promowania Deklaracji ONZ w sprawie praw ludności wiejskiej i innych osób pracujących na obszarach wiejskich oraz zorientowanych na rolnictwo konwencji MOP, takich jak konwencje nr 129 w sprawie inspekcji pracy w rolnictwie, nr 10 w sprawie minimalnego wieku w rolnictwie i nr. 11 w sprawie prawa do zrzeszania się w rolnictwie; przypomina, że zdolność agroekologii do pogodzenia ze sobą wymiarów gospodarczych, środowiskowych i społecznych zrównoważonego rozwoju została dostrzeżona w przełomowych sprawozdaniach Międzypaństwowego Zespołu ds. Zmian Klimatu oraz Międzypaństwowej Platformy Naukowo-Politycznej w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów, a także w globalnych ocenach rolnictwa prowadzonych przez Bank Światowy i FAO (IAASTD);

35. podkreśla potrzebę podejmowania działań na rzecz budowania odpornych na zmianę klimatu łańcuchów wartości w przemyśle rolnym oraz rozwoju odpornych na suszę odmian roślin uprawnych i dostosowanych do klimatu technik przetwarzania;

36. podkreśla, że dostęp do czystej wody i urządzeń sanitarnych ma zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego rozwoju rolnictwa; podkreśla, że istnieje potrzeba opracowania kompleksowych strategii zarządzania zasobami wodnymi; podkreśla, że brak dostępu do czystej wody i urządzeń sanitarnych w regionie SADC stanowi przeszkodę dla zrównoważonego rozwoju;

37. wzywa do realizacji regionalnych inicjatyw w zakresie przetwórstwa rolnego i dzielenia się nimi między państwami SADC UPG w celu promowania wymiany wiedzy i dzielenia się najlepszymi praktykami; wzywa do monitorowania postępów w regionalnych łańcuchach wartości w zakresie przetwórstwa rolnego;

Płeć

38. uznaje istotną rolę kobiet w rozwoju gospodarczym regionu SADC oraz znaczenie tworzenia sprzyjającego środowiska, które chroni ich prawa; wzywa Komisję do priorytetowego traktowania kwestii płci w kontekście wdrażania UPG, na przykład poprzez organizowanie warsztatów na temat równości płci z udziałem m.in. organizacji zajmujących się prawami kobiet w UE i państwach SADC, poprzez podnoszenie świadomości władz krajowych i przedsiębiorstw na temat wynikającego z dyskryminacji kobiet niewykorzystania potencjału gospodarczego oraz poprzez pomaganie im w identyfikowaniu czynników politycznych, gospodarczych i społecznych, które utrudniają rozwój afrykańskich kobiet, a także apeluje o strategię polityczne i konkretne działania w celu zniwelowania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn; podkreśla znaczenie wzmocnienia pozycji kobiet i młodzieży w regionie SADC poprzez zwiększenie ich dostępu do finansowania, zasobów i udziału w gospodarce; wzywa UE i państwa SADC UPG do zapewnienia równego i nieograniczonego dostępu do usług finansowych i zasobów dla kobiet i młodzieży oraz do promowania włączenia społecznego pod względem finansowym;

Inwestycje

39. zwraca uwagę, że zielone finansowanie i inwestycje należy znacznie zwiększyć, aby osiągnąć cele Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i porozumienia paryskiego oraz przyspieszyć przejście na niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu gospodarkę w państwach SADC UPG;

40. wzywa UE i państwa SADC UPG do aktywnego badania innowacyjnych mechanizmów zielonego finansowania, w tym zielonych obligacji, funduszy inwestycyjnych ukierunkowanych na klimat i partnerstw publiczno-prywatnych, przy wykorzystaniu międzynarodowych platform w celu przyciągnięcia inwestycji na rzecz zrównoważonych i odpornych na zmianę klimatu projektów; wzywa UE, by wykorzystała swoje wpływy do uzyskania lepszych praktyk finansowania od instytucji takich jak Bank Światowy i do wzmocnienia roli Międzynarodowego Funduszu Walutowego w zmniejszaniu zadłużenia głęboko zadłużonych krajów, w związku z czym wzywa UE i jej państwa członkowskie do wykorzystania ich wpływów do poszukiwania nowych podejść, które odblokują finansowanie przystosowania się do zmiany klimatu; podkreśla potrzebę proaktywnych środków w celu dalszego przyciągnięcia większej liczby inwestycji, zwłaszcza w strategicznych i innowacyjnych sektorach, co może prowadzić do lepszych wyników i wspierać bardziej zrównoważony rozwój, co z kolei może przełożyć się na długoterminowe korzyści zarówno dla państw SADC UPG, jak i dla UE; ponadto wzywa UE i państwa SADC UPG do wspólnego zbadania innowacyjnych możliwości finansowania, takich jak zabezpieczanie pożyczek, a następnie do przydzielania ich na odpowiednich warunkach w celu finansowania infrastruktury publicznej w kluczowych obszarach, takich jak energia, zaopatrzenie w wodę, usuwanie odpadów i recykling;

41. wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków na forach międzynarodowych, w tym na forum WTO, w celu propagowania zwiększenia międzynarodowego finansowania działań związanych z klimatem;

42. zauważa, że wartość inwestycji państw członkowskich UE w państwach SADC UPG pozostaje znacznie wyższa niż wartość inwestycji Stanów Zjednoczonych lub Chin;

43. ponadto uważa, że istnieje pilna potrzeba, by zwiększyć zrównoważone inwestycje w regionie SADC, i oczekuje określenia obszarów inwestycyjnych, które wydają się szczególnie odpowiednie dla partnerstw inwestycyjnych między UE a państwami SADC UPG; apeluje o lepiej skoordynowane podejście Drużyna Europy do określania i wdrażania odpowiednich środków w celu zwiększenia inwestycji; podkreśla, że osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju wymaga ogromnych inwestycji w infrastrukturę wspierającą i dywersyfikacji umożliwiającej uniezależnienie się w obszarze towarów podstawowych w kierunku produktów przemysłowych o wysokiej wartości; podkreśla, że polityka inwestycyjna UE powinna pomagać krajom rozwijającym się, zwłaszcza afrykańskim, przyciągać BIZ i zmniejszać lukę finansową na drodze do realizacji celów zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że ważną rolę we wspieraniu inwestycji w regionie SADC musi odgrywać tworzenie godnych miejsc pracy, co zapewni solidne ramy krajowe w zakresie praw człowieka i należytej staranności w zakresie ochrony środowiska; uważa, że należy angażować w miarę możliwości lokalne przedsiębiorstwa w proces wdrażania, tak by zatrzymać zainwestowane środki w regionie, wspierać zatrudnienie i ułatwiać transfer umiejętności; uważa, że środki w ramach Global Gateway należy zwiększyć, a udział dotacji na równie niezbędne inwestycje publiczne trzeba podwyższyć;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, aby przy wyborze i wspieraniu projektów Global Gateway dialog społeczny stanowił integralną część instytucjonalnych ram kształtowania i wdrażania polityki na wszystkich szczeblach;

45. wzywa Komisję do lepszej koordynacji krajowych agencji kredytów eksportowych w państwach członkowskich UE w celu dostosowania do priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu;

46. podkreśla znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w rozwoju gospodarczym państw SADC, uznając ich potencjał i rolę; ponownie podkreśla potrzebę podnoszenia świadomości na temat korzyści i możliwości wynikających z umowy, w szczególności dla MŚP;

47. podkreśla znaczenie aktywnego zaangażowania przedsiębiorstw sektora prywatnego we wdrażanie i monitorowanie UE-SADC UPG;

48. wzywa Komisję do aktywnego promowania programów budowania zdolności i inicjatyw regionalnych mających na celu wzmocnienie zdolności inwestycyjnych i eksportowych, a także do zachęcania do udziału w nich, w przy jednoczesnym wspieraniu bardziej przyjaznego dla MŚP otoczenia rynkowego;

49. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie programów UE takich jak program SIBE mający na celu poprawę klimatu biznesowego i warunków inwestycyjnych w państwach SADC; wzywa w tym kontekście do rozważenia większego finansowania w następnym okresie finansowym, aby bardziej pobudzić wzrost i rozwój sektora prywatnego, a także stworzyć możliwości zatrudnienia dla miejscowej ludności, co pozwoli ograniczyć ubóstwo;

50. podkreśla, że przejrzyste i przewidywalne ramy prawne i fiskalne pomogą promować integrację regionalną i przyciągnąć bezpośrednie inwestycje zagraniczne;

Przystąpienie Angoli

51. uznaje, że SIFA UE-Angola ma znaczenie dla UE-SADC UPG, ponieważ zapewnia nowe podejście do tworzenia niezbędnych przejrzystych i przewidywalnych ram prawnych i fiskalnych wspierających należytą staranność inwestorów w celu przyciągnięcia zrównoważonych i odpowiedzialnych inwestycji, oraz podkreśla uzgodnione przepisy dotyczące zobowiązań w zakresie płci, zmiany klimatu i zrównoważonego rozwoju; zachęca inne państwa w regionie do rozważenia podobnych SIFA z UE, obejmujących ustalone na poziomie krajowym wkłady; podkreśla, że SIFA UE-Angola powinna przyczynić się do przyciągania i mnożenia zrównoważonych inwestycji w Angoli, a także do promowania dywersyfikacji gospodarczej, przy jednoczesnym uwzględnieniu zobowiązań w zakresie ochrony środowiska i praw pracowniczych, i nie powinna mieć odwrotnego skutku; podkreśla możliwości zrównoważonych inwestycji w sektorze rolnym wrażliwym na zmianę klimatu, inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych i infrastrukturę odporną na zmianę klimatu, a także rozwój umiejętności; wzywa Komisję do priorytetowego traktowania projektów współpracy promujących zobowiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju określone w SIFA UE-Angola w ramach wieloletniego programu indykatywnego dla Angoli; uważa, że umowy takie jak SIFA UE-Angola mogą zapewnić ramy prawne i organizacyjne dla zrównoważonych inwestycji, które ograniczają zależność Angoli od ropy naftowej i gazu; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że SIFA UE-Angola obejmuje ważne aspekty praktycznego wdrażania inwestycji – takie jak przejrzystość i przewidywalność inwestycji, usprawnienie procedur zatwierdzania, ustanowienie punktów kontaktowych dla zainteresowanych inwestorów, procedury unikania i rozwiązywania sporów oraz procedury dotyczące należytej staranności inwestorów; wzywa UE i państwa SADC UPG do rozważenia, czy umowa o ułatwieniach w zrównoważonych inwestycjach powinna stanowić uzupełnienie UPG; wzywa państwa SADC UPG do rozpoczęcia, w razie potrzeby, negocjacji w tej sprawie;

52. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Angoli o przystąpienie do UE-SADC UPG; w tym kontekście ma nadzieję, że proces negocjacyjny rozpocznie się bez dalszej zwłoki; uważa, że jeśli Angola przystąpi do UE-SADC UPG lub jakiegos innego odrębnego wiążącego i egzekwowalnego instrumentu międzynarodowego między UE a państwami SADC, trzeba będzie odpowiednio dostosować SIFA UE-Angola;

53. przypomina, że z oceny skutków przeprowadzonej przez Komisję wynika, że Angola boryka się z problemami w zakresie zdolności do skutecznego wdrożenia UPG; wzywa Komisję do zapewnienia Angoli wsparcia w budowaniu zdolności;

Surowce naturalne

54. wzywa Komisję i państwa SADC UPG, by zacieśniły współpracę za pośrednictwem formalnych forów, a także partnerstw strategicznych w zakresie surowców krytycznych i planów działania na rzecz wdrażania, w celu zapewnienia zróżnicowanych i zrównoważonych dostaw surowców kluczowych dla ekologicznej, cyfrowej i sprawiedliwej transformacji, poprawy recyklingu zasobów naturalnych i gospodarki odpadami, wspierania krajowych gałęzi przemysłu w przesuwanie się w górę łańcucha wartości od wydobycia do przetwarzania surowców oraz w celu promowania odpowiedzialnych praktyk wydobywczych, w szczególności poprzez uznawanie i stosowanie dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody miejscowej ludności, której dotyczą projekty wydobywcze, i przez zapewnianie korzyści w całym łańcuchu dostaw i produkcji; jest przekonany, że wydobycie surowców musi odbywać się z poszanowaniem norm środowiskowych, praw pracowniczych i praw człowieka, w tym praw ludności rdzennej; wzywa do stałego i szerokiego udziału wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczności lokalnych i rdzennych; opowiada się za reformami politycznymi dotyczącymi własności gruntów i kopalń, praw pracowniczych i sprawiedliwości społecznej w celu łagodzenia konfliktów i zachęcania do zrównoważonych inwestycji; jest zaniepokojony przypadkami łamania praw człowieka i wysokim poziomem szkód wyrządzanych środowisku naturalnemu przez niektóre przedsiębiorstwa górnicze;

55. z zadowoleniem przyjmuje strategiczne partnerstwo z Namibią, którego celem jest rozwój odnawialnego wodoru i budowa łańcuchów wartości surowców krytycznych; przypomina o potrzebie rozwoju niezbędnej infrastruktury, takiej jak instalacje energii odnawialnej, sieci transportowe i ośrodki badawcze, aby ułatwić produkcję i dystrybucję wodoru odnawialnego;

56. wzywa w tym kontekście do ustanowienia platform wymiany wiedzy i sieci badawczych, aby ułatwić wymianę najlepszych praktyk, doświadczeń i innowacyjnych rozwiązań między państwami członkowskimi; uważa, że warto rozszerzyć współpracę technologiczną na inne dziedziny;

57. podkreśla, że wniosek UE o zakazanie podatków wywozowych od surowców stanowił długotrwałą przeszkodę w negocjacjach w sprawie UPG, biorąc pod uwagę, że podatki i należności wywozowe nie są zakazane w ramach systemu WTO; przypomina o prawie krajów afrykańskich do regulowania kwestii związanych z surowcami zgodnie z ich interesem publicznym; w związku z tym wzywa UE, by nie przyjmowała polityki handlowej, która zasadniczo zakazuje krajom rozwijającym się nakładania podatków wywozowych na surowce, o ile jest to zgodne z zasadami WTO;

Odstępstwo od TRIPS

58. zauważa, że pierwotny wniosek m.in. Indii i Republiki Południowej Afryki dotyczący odstępstwa od handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS) w odniesieniu do szczepionek przeciwko COVID-19 spotkał się na początku z różnymi reakcjami, a później został poparty przez UE; podkreśla, że w przyszłości partnerstwo na równych zasadach powinno obejmować intensywniejszy dialog; wzywa UE i jej państwa członkowskie oraz członków WTO, by przyspieszyli opóźniające się rozmowy w WTO na temat rozszerzenia zakresu decyzji 12. Konferencji ministerialnej w sprawie TRIPS, aby uzgodnione na szczeblu WTO mechanizmy elastyczności obejmowały też środki terapeutyczne i diagnostyczne; w tym kontekście zwraca się do Komisji o wprowadzenie jasnych ram polityki w celu dopilnowania, aby przyszły unijny system licencji przymusowych był zgodny z uzgodnionymi mechanizmami elastyczności TRIPS; w tym kontekście wzywa do ściślejszej współpracy na równych warunkach z państwami SADC UPG;

59. z zadowoleniem przyjmuje działania podejmowane w ramach strategicznego partnerstwa UE-RPA na rzecz budowy infrastruktury produkcji szczepionek; podkreśla, że infrastruktura ta musi obejmować produkcję szczepionek przeciwko COVID-19;

o
o o

60. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentom państw Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju objętych umową o partnerstwie gospodarczym.
